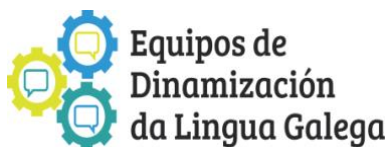

PROXECTO DE FOMENTO DO USO DO GALEGO

PLAN ANUAL DE ACTIVIDADES PARA O FOMENTO E USO DA LINGUA GALEGA

CURSO 2022-23

EQUIPO DE DINAMIZACIÓN DA LINGUA GALEGA

IES RAMÓN OTERO PEDRAYO, A CORUÑA

COMPOSICIÓN DO EQUIPO E COLABORADORES

O Equipo de Dinamización da Lingua Galega do IES “Ramón Otero Pedrayo” que elabora o plan anual de actividades para a potenciación do uso da lingua galega está formado oficialmente polos seguintes membros:

Profesorado

- Natalia Lodeiros Souto (Departamento de Lingua Galega; coordinadora)
- Ana Vidal Roca (Departamento de Lingua Galega)
- Ánxeles Minguillón Díez (Departamento de Lingua Galega)
- María de la Concepción Liñares da Costa (Departamento de Lingua Castelá)
- Félix Longueira Fafián (Departamento de Xeografía e Historia e Xefe de Estudos)
- Susana Ferreira Varela (Departamento de Xeografía e Historia)

Alumnado

- Candela García Gómez (1º ESO C)
- Sergio López Fraga (1º ESO C)
- Alicia Rey Ramos (3º ESO B)
- Meha Belén Rodríguez Cagiao (3º ESO B)

Persoal non docente

- Obdulia Rivera Díaz

Profesorado colaborador

- Ana Piñeiro Ríos (Departamento de Xeografía e Historia)
- Juan Antonio Rivas Romero (Departamento de Xeografía e Historia)
- Ana Campos Rey (Departamento de Francés e da Biblioteca)
- Géraldine Maynadier (Departamento de Francés)
- Dolores García Saavedra (Departamento de Artes Plásticas)
- Beatriz Cristina del Río Aguirre (Departamento de Lingua Castelá)
- José Carlos Suarez (Departamento de Educación Física e Director)
- Mónica Osuna Vitos (departamento de Física e Química)
- María Isabel Varela López (Departamento de Bioloxía e Xeoloxía)
- Ana Casal Segade (Departamento de Matemáticas)

- Juan Bort Couceiro (Departamento de Tecnoloxía)
- Mª Esther Rodríguez de la Peña (Departamento de Orientación)

Alumnado

Contaremos cuns representantes do alumnado que actuarán como voceiros/as das actividades a realizar e das suxestións dos compañeiros/as, e participarán nalgunhas reunións cos demais membros do EDLG se for posible. Serán propostos e escollidos pola coordinadora do Equipo entre aqueles que manifesten maior sensibilidade co noso idioma e nalgún caso é posible que coincidan cos delegados/as de curso. Algúns destes representantes participarán como membros do xurado nos concursos que se realicen.

Para acadar os fins que figuran no plan xeral e específico que se expoñen a continuación, non só se conta co labor do Equipo de Dinamización, senón que se agarda a axuda de todos os membros da comunidade educativa, tanto nas actividades que se propoñen como na incorporación paulatina da lingua galega á vida do centro. De non ser así, non tería sentido ningún proceso normalizador nin ningún plan dinamizador.

Como en anos anteriores, **contamos co compromiso de colaboración de todos os Departamentos didácticos** – Lingua Galega, Xeografía e Historia, Bioloxía, Física e Química, Matemáticas, Educación Plástica e Visual, Educación Física, Tecnoloxía, Francés, Música, Lingua Castelá e Biblioteca, aos que se suma este ano o Departamento de Orientación, para levar a cabo as actividades propostas, algunhas das cales foron suxeridas por ditos departamentos. Deixamos tamén a porta aberta a todas aquelas persoas, país, nais ou departamentos que se queiran incorporar ao longo do curso a este proxecto. Tamén colaboraremos coa CGNDL, en especial cos equipos do noso contorno. Ademais, tentaremos entablar relacións coas entidades e asociacións culturais da redonda, coas Bibliotecas, en especial coa González Garcés, coa concellaría de cultura do Concello, co Fórum Metropolitano, co Ágora e co Centro Cívico de Monelos para espallar certas actividades nosas ou aproveitar aquelas que nos poidan interesar das súas programacións.

Segundo o establecido no punto 4 do artigo 83 do Regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria, Decreto 324/1996 do 9 de agosto, nel recollerase a relación de actividades programadas ordenadas cronoloxicamente para este curso nas que se concretan os obxectivos previstos tanto no **plan xeral** para o uso do idioma como no **plan específico** para a potenciación da presenza da realidade cultural galega.

PLAN XERAL DO USO DA LINGUA GALEGA

O **obxectivo xeral** deste plan é valorizar, dinamizar e fomentar o uso da lingua galega entre toda a comunidade educativa, coa participación no proceso de todos os membros que a integran: alumnado, profesorado, familias e persoal non docente. Para acadar dito obxectivo levaranse a cabo as seguintes **iniciativas**:

- Valorizar a nosa lingua, crear actitudes positivas cara ao galego e tentar acabar cos prexuizos lingüísticos existentes entre a comunidade escolar.
- Poñer en valor a nosa lingua e promover a utilización do galego por parte daqueles membros da comunidade escolar que, coñecendo a nosa lingua, non a usan habitualmente como idioma vehicular no instituto, e facilitarlles aos demais a súa incorporación ao uso da mesma tanto nas súas aulas como na vida cotiá.
- Promover o inicio do uso da lingua galega por parte daqueles membros da comunidade educativa que non teñen o galego como a súa lingua habitual.
- Favorecer o coñecemento da nosa lingua a aquelas persoas que proveñen de fóra da nosa Comunidade para unha máis fácil integración social e cultural.
- Facer visible e audible a nosa lingua en todos os contextos posibles como sinal de normalidade idiomática: reunións de claustro, consello, departamentos, etc. ou en conferencias, cinema, teatro, atención telefónica, **exposicións**, deportes, música, vídeos, internet, redes sociais, medios de comunicación: xornais (NÓS DIARIO), radios, televisión, etc.

- Potenciar o mellor coñecemento da lingua galega para o seu emprego correcto, tanto a nivel oral como escrito como sinal de prestixio.
- Incidir para que as actividades de carácter extracurricular do Centro se desenvolvan integramente no noso idioma.
- Potenciar o emprego da lingua galega en todo tipo de actividades transversais do Centro: Plan lector, Plan TIC, Plan de convivencia, Plan de formación, Biblioteca, proxecto interdisciplinar, titorías ....
- Promover a docencia en galego dos niveis e áreas do currículo que excedan do obrigado cumprimento como medida necesaria para garantir a efectiva adquisición da lingua polos que non a teñen como materna.
- Realizar unha campaña informativa da lexislación lingüística do galego que teña como obxectivo que as familias transmitan o galego aos fillos/as e que a lingua galega se use nas interaccións familiares e sociais.
- Solicitar das ANPAS o emprego do galego como lingua vehicular, fundamentalmente nos escritos que envían ás familias ou á prensa e enviarlles mensualmente a revista galega *Ollos de auga* da CGENDLG.

PLAN ESPECÍFICO PARA O ENSINO DA LINGUA GALEGA

Como **obxectivos específicos** para o curso 2022-2023 márcanse os seguintes:

- Coma en anos anteriores, coñecer cal é a realidade lingüística dos novos membros da comunidade escolar e comparala coa de cursos anteriores. Se se comprobasen diferenzas significativas faríase a correspondente análise socio-lingüística.
- Implicar a todos os sectores e membros do instituto no proceso de normalización e no plan dinamizador.
- Axudar aos integrantes do centro a resolver calquera dúbida relacionada co uso do idioma. Para iso tentaremos crear unha biblioteca específica que estea a disposición de todos os membros do claustro: guías de planificación, normas ortográficas, léxicos específicos, vocabularios e dicionarios (sinónimos, antónimos, de dúbidas, de equivalencias entre dous ou máis idiomas)...
- Dar a coñecer diverso material audiovisual e informático en galego, tradutores, correctores, páxinas web relacionadas coa nosa lingua e cultura, blogs, curtas ..., en particular a páxina da RAG, a da AS-PG, o Portal da Lingua Galega cos seus recursos e o Portal das palabras.
- Garantir unha oferta de materiais didácticos en diversos soportes que fagan atractivo o proceso de aprendizaxe, que axuden a percibir a utilidade da lingua galega e que capaciten para o seu uso correcto e eficaz, principalmente aos membros da comunidade educativa que acaban de incorporarse.
- Prestar o apoio e asesoramento que se considere necesario ao alumnado que se acaba de incorporar a Galicia. Para este fin poderase utilizar como ferramenta de aprendizaxe a seguir o material elaborado para os CELGA 1 e 2 que se atopa na web da SXPL e no Depto de Orientación (PT), o que hai na rede (*SXPL, Portal da Lingua Galega, Portal das palabras, AS-PG, CGENDL, AELGA, RAG, Consello da Cultura ...* ou calquera outro que se propoña).
- Desenvolver actitudes positivas cara ás linguas e erradicar os prexuízos lingüísticos.

Polo tanto, o **obxecto** desta planificación lingüística é **garantir**:

- Que o alumnado que ten o galego como lingua habitual (moi escaso) poida manter a súa lingua e consolidar a competencia plena nela.
- Que o alumnado que ten o castelán como lingua habitual adquira unha boa competencia en galego; para este fin, favoreceranse os contextos formais e informais, docentes e non docentes, nos que o vehículo de comunicación sexa a lingua galega.
- Que todo o alumnado teña unha actitude positiva cara á utilización da lingua galega tanto en contextos formais como informais e que a vaia usando cada vez máis.
- Que descubran e valoren a nosa cultura e a nosa lingua a través do lecer: música, teatro, cinema, vídeos, redes sociais, blogs, deportes, xogos, etc

ACTIVIDADES

As **actividades** que se propoñen a continuación teñen como finalidade acadar os obxectivos que se marcan neste plan de potenciación da lingua galega. Aínda que nos atopamos xa nunha época post-pandemia da Covid-19, cómpre ter en conta aqueles recursos en liña que nos ofrecen múltiples posibilidades:

<http://www.museodopobo.gal/web/nova.php?idnova=306>

<http://www.museodopobo.gal/web/visitavirtual.php>

<http://www.edu.xunta.gal/mupega/museo>

<http://www.edu.xunta.gal/mupega/visitavirtual>

<https://museos.xunta.gal/gl/visitas-3d-museos>

Tamén atoparedes recursos relacionados co eido científico e coas festividades destas datas (Samaín, Magosto...):

https://www.lingua.gal/o-galego/promovelo/equipos-de-dinamizacion-da-lingua-galega/datas-sinaladas/listado?tipo_recurso=Xestion/recurso/Dia_da_ciencia/.

https://www.lingua.gal/o-galego/promovelo/equipos-de-dinamizacion-da-lingua-galega/datas-sinaladas/listado?tipo_recurso=Xestion/recurso/Tempo_de_outono/.

Ademais dos anteriores recursos xerais para traballar en galego, pretendemos chegar a acordos cos distintos departamentos do instituto para que cada profesor e profesora, nas súas aulas, valore o uso do galego oral e escrito no alumnado como unha parte máis da avaliación da materia que imparte.

Queremos fomentar o uso das novas tecnoloxías co apartado para o Equipo de Dinamización da Lingua Galega na páxina web do instituto: www.edu.xunta.es/centros/iesoteropedrayocoruna onde se colgarán todas as novas, as fotos, vídeos, presentacións e o proxecto do Equipo. Tamén tentaremos retomar a revista dixital do centro e seguir mantendo e crear un **blog** para que o alumnado e o profesorado poida ver e subir novas sobre a nosa lingua, a nosa música, os deportes, as lecturas, as viaxes, as afeccións, etc., podendo subir material audiovisual que estea relacionado coa nosa cultura.

- Coma en anos anteriores, colocaremos no taboleiro de Normalización e Dinamización Lingüística novas sobre a nosa lingua e cultura e mais os distintos traballos do alumnado que se irán renovando periodicamente, así como as convocatorias de concursos e os traballos gañadores cos nomes dos autores/as respectivos/as.
- Actualizaremos o estudo sociolingüístico do centro (se houber grandes diferenzas cos cursos precedentes) elaborando unha enquisa en 1º de ESO, para poder coñecer cal é a situación da lingua no centro e avanzar a partir desta realidade, aínda que non comprobamos diferenzas significativas.
- Realizaremos xogos nalgúns horas de titorías como *trivial.gz* (<http://www.as-pg.com/trivial.gz>), *Ophiusa (A terra dos mil ríos)*, o *Arcano* ou os do *Correlingua*, *Cantalingua*, pois cremos que o lecer é un bo espazo para aprender, e aprender xogando é a mellor forma de achegármonos á nosa literatura, á nosa historia, á nosa xeografía, a nós mesmos/as.
- Celebraremos o **Samaín** a finais de outubro na Biblioteca do Centro e en cada unha das aulas, fomentando a decoración das aulas cun concurso, explicando a tradición do Samaín nas titorías e cun certame de relatos de

terror con textos escritos polo alumnado sobre medo, suspense... coa colaboración dos departamentos de Lingua Galega, Artes Plásticas, Lingua Castelá e Biblioteca. Estas actividades celébranse para os todos os cursos da ESO e documentaranse con fotos ou vídeos das mesmas, así como se recopilarán os textos nunha pequena revista ou libro.

- Tentaremos participar no **X Certame de monólogos cómicos en lingua galega** dentro do **Plan Educa** do Concello da Coruña co alumnado de Artes Escénicas de 4º ou co de oratoria de 2º e solicitaremos os **Talleres de introdución á interpretación de monólogos cómicos**.
- Faremos un concurso de presentacións en Power Point (texto e fotos) e/ou de vídeos por aula e nivel sobre a **violencia de xénero** para conmemorar o día en colaboración coas titorías e cos responsables do **Proxecto de Igualdade do Centro** cunha exposición de traballos realizados sobre este tema, así como un concurso de cartas e de tuits titulado ***Dillo a quen maltrata***.
- Convocarase un concurso de **tarxetas de Nadal e ou Aninovo** con lemas que fomenten o uso da nosa lingua. Premiaranse aquelas que resulten gañadoras e dixitalizaremos a mellor para felicitarmonos o 2023 todos: alumnado, profesorado, familias etc. Tamén levaremos a cabo un certame de contos de Nadal para toda a ESO con premios para os e as gañadoras.
- Construiremos unha **árbore** (espida) para colocar no recibidor do instituto antes das vacacións do Nadal e irémola vestindo **con tarxetas con textos e debuxos referidos ao Nadal e ao Aninovo**. Esta actividade realizarémola conxuntamente cos Dptos. de Artes Plásticas, Lingua Galega, Tecnoloxía, Xeografía e Historia, Bioloxía, Música etc.
- Este curso tentaremos levar a cabo a **olimpíada de xogos tradicionais** que viñamos facendo en decembro como colofón do 1º trimestre do curso entre o alumnado e profesorado, cos xogos tradicionais máis característicos de Galicia ou da comarca, ou dos máis coñecidos polas súas familias. O alumnado aprenderá as normas de cada xogo e exporallas aos seus compañeiros e compañeiras na aula. Organizarémola conxuntamente co

Dpto. de Educación Física, Lingua Galega e Tutorías.

- Realizaremos un **concurso de deseño de almanaques** mensuais/trimestrais para o curso 2023/2024 **sobre persoeiros e conmemoracións da nosa cultura para colocar nas aulas** e apuntar as datas de exames e traballos. O almanaque gañador editarase en cor en DIN-3 e terá que levar imaxes e texto de dito autor/es.
- Convocaremos un **concurso de presentacións ou murais por aula e nivel sobre os autores que dan nome a cada unha das aulas** para realizar unha exposición dos mesmos e coñecermos mellor ditos autores. Os traballos dos gañadores plastificarémolos para que fiquen permanentemente en cada aula.
- Realizaremos **concursos trimestrais de vídeos en TIK TOK en galego** sobre aspectos relacionados coa nosa cultura ou lingua con doses de humor, vídeos que logo colgaremos na páxina web do centro.
- Abriremos unha conta en **INSTAGRAM (galegando)** para publicar imaxes, vídeos e textos de actividades realizadas en galego ou relacionadas coa nosa cultura.
- Realizaremos un **concurso trimestral de BOOK TRAILER** sobre obras lidas polo alumnado ou sobre textos escritos por eles. Os gañadores colgarémolos na aula virtual.
- Realizaremos unha **enquisa online** entre toda a comunidade educativa para **escoller a palabra galega deste curso** entre as que propoña o alumnado de cada aula do IES.
- En colaboración coa Dirección, o Departamento de Orientación e o Departamento de Educación Plástica, promoveremos un concurso de logotipo e frases motivacionais para a Equipa de Mediación do centro durante o 2º trimestre do curso. Co logo e as frases gañadoras estampananse camisetas para todos os membros da comunidade educativa involucrados na actividade da Equipa de Mediación.
- O alumnado dos cursos superiores irá (se for posible) aos cursos inferiores da ESO para unha **actividade de contacontos e/ou recitado de**

poemas e, no seu defecto, farano na aula (ou gravará un vídeo) na conmemoración do día do libro, o 23 de abril, en colaboración cos Departamentos de Biblioteca, Francés, Inglés, Lingua Castelá e Lingua Galega.

- Gravaremos en vídeo algunha das mellores lecturas dramáticas ou entrevistas do alumnado de Oratoria de 2º da ESO.
- Tentaremos elaborar unha **revista ou xornal do centro** en versión dixital e publicaremos varios exemplares en papel para repartir entre a comunidade escolar. Necesitaremos maquetador. En caso contrario publicaremos todo o material na web do centro.
- Concurso de **cartas e poemas de amor ilustrados** para celebrar o **día dos namorados**. Isto levarémolo a cabo co Dpto. da Biblioteca, de Lingua Galega, de Artes Plásticas e de Lingua Castelá.
- Estamos participando no **proxecto de IGUALDADE** que está levando a cabo o Centro e nas actividades transversais que realiza.
- Seguiremos organizando a campaña de **HOXE EN GALEGO** unha vez ao trimestre como mínimo para toda a comunidade educativa e o **DESAFÍO 48 HORAS EN GALEGO** con aquel alumnado que asine o seu compromiso, alumnado que formará parte do Equipo.
- Realizaremos **concursos de vídeo entre o alumnado (MOSTRANDO A LINGUA)** nos que as familias usen as súas **variantes dialectais** contando historias propias do lugar de procedencia de cada quen ou da súa familia.
- Participaremos no **club de lectura Bibliotero** en colaboración co Dpto. da Biblioteca, Lingua Castelá e de Lingua Galega.
- Realizaremos un **concurso-exposición de cartaces** sobre a **Igualdade de xénero** para conmemorar o **día da muller traballadora** en colaboración co Depto. de Artes Plásticas e co profesorado de Igualdade. Se é posible, solicitaremos a presenza de grupos teatrais para realizar espectáculos reivindicativos, no propio centro, o 8 de marzo.
- Participaremos nas **actividades do entroido** con creación de textos

orixinais e imaxes dos mesmos a xeito de **TELÉFONO ESTRAGADO** (Texto-imaxe, texto-imaxe, etc, etc). Ademais, levaremos a cabo un **concurso de receitas de Entroido**.

- O alumnado e o profesorado realizará un **recitado dramatizado de poemas** nas aulas para conmemorar o **día de Rosalía de Castro (23 de febreiro)** e unha audición musical de textos da autora. Participaremos igualmente na actividade sobre Rosalía que a AELGA e a Fundación Manuel María propón cada ano se é posible.
- Conmemoraremos o **día do libro e da poesía (23 de abril)** con recitados de poemas e textos en colaboración co Equipo da Biblioteca, de Lingua Galega e de Lingua Castelá.
- Asistiremos a representacións teatrais en lingua galega e a actuacións musicais, como as ofertadas polo concello da Coruña dentro do Plan Educa e do programa Todo Público. Estamos pendentes da nova proposta que sairá no mes de decembro. A idea é que todos os cursos poidan asistir a unha sesión de teatro.
- Realizaremos **charlas con escritores**, actores ou deportistas de elite, ou ben obradoiros literarios para todos os niveis colaborando co Departamento de Lingua Galega, Biblioteca e con editoras como Xerais, Anaya, Oxford, Galaxia, Rodeira, Santillana, Everest...
- Tentaremos traer algún **Taller** de Iniciación á Lectura (conta contos) ou á creación literaria popular ou culta (**regueifas**, relatos, poemas, etc.) se se puiden.
- A semana das **Letras Galegas** realizaremos unha **exposición de cartaces** dos autores galegos que foron homenaxeados até agora e exporemos, ademais, libros con recensións, tarxetas, fotos, etc. do autor ao que se lle adican este curso, **Francisco Fernández del Riego**.
- Conmemoraremos o Día das **Letras Galegas** con **concursos literarios de relatos, de poesía**, de dramatizacións, de recitados de poemas e/ou de conta-contos.
- Participar no **concurso de elaboración do manifesto** (enviaremos 4

manifestos) e **no de vídeo** do **Correlingua 2023, no Cantalingua**, e na propia concentración se a houber con pancartas e coas camisetas deseñadas por nós en cursos anteriores, e no **Tíralle da lingua**, así como en calquera outro concurso que xurda durante o curso e que estea relacionado co uso da **lingua oral**.

- **En colaboración** cos departamentos de **Lingua Galega e Xeografía e Historia** realizaremos saídas de carácter didáctico, se podemos, nas cales o alumnado coñeza a vida e obra dalgún persoeiro da cultura galega ao tempo que estudan a contorna xeográfica, histórica e artística da zona visitada. Os **roteiros** que realizamos habitualmente son: R. Oteriano para os de 4º de ESO, R. Rosaliano para os de 3º (abril), R. Pondaliano para os de 2º (abril), a Casa de Manuel María ou o roteiro pola nosa cidade para os de 1º (en maio). Este curso intentaremos levar a cabo o Roterio Rosaliano (abril) e diferentes roteiros pola Cidade da Coruña (visita á RAG, ao Arquivo do Reino de Galiza etc.).

- Elaboración de cartaces relacionados coa lingua galega e a súa lexislación que recollan os dereitos lingüísticos dos cidadáns e do alumnado, en particular, que se instalarán nas aulas e no taboleiro de normalización, renovándose periodicamente.

- Realización dun díptico con recursos en galego, páxinas web, blogues, etc, para que sirvan de axuda ao profesorado, alumnado, familias e persoal non docente.

- Mantemento do espazo “**O recanto dos artistas**” no que o alumnado poida colgar as súas creacións: poemas, relatos, cómics, letras de cancións, etc. Os seleccionados colgaranse no apartado do Equipo da nosa web: www.edu.xunta.es/centros/iesoteropedrayocoruna e/ou no noso blog.

- Colaboración co Centro Cívico de Monelos fomentando a participación do noso alumnado nas actividades en galego que nel se realicen.

- Participar na Rede de Dinamización Lingüística da SXPL e nas actividades que esta propoña, así como nas da CGENDL, colaborando fundamentalmente cos EDLG dos Centros do noso contorno, en particular

co IES de Monelos e Elviña.

As actividades programadas neste Plan de potenciación están pensadas para motivar os membros desta comunidade educativa a usar o galego tanto nos aspectos formais como informais. Así mesmo, o Equipo de Dinamización da Lingua Galega realizará un seguimento do uso que da lingua galega faga nas aulas o profesorado e o alumnado, especialmente naquelas materias que é prescrito na Lei de Normalización Lingüística e no Decreto de Plurilingüismo actual.

Asdo: A coordinadora

Natalia Lodeiros Souto

IES *Ramón Otero Pedrayo* da Coruña

A Coruña, a 14 de outubro de 2022

